

2014

Third sector statistical resource
Adnodd ystadegol y trydydd sector

33,000+

third sector organisations in Wales

mudiadau trydydd sector yng Nghymru

8,963

registered charities in 2014

elusennau cofrestredig yn 2014

931,000

volunteers in organisations in Wales

o wirfoddolwyr mewn mudiadau yng Nghymru

52,786

employees in the third sector

o weithwyr cyflogedig yn y trydydd sector

£1.6bn

estimated total income

amcangyfrif cyfanswm incwm

27%

of income from public giving

o incwm gan rhoddion cyhoeddus

£3.8bn

value of the third sector, equivalent to 8% of Wales GDP

gwerth y trydydd sector, sy'n gyfwerth ag 8% o GDP Cymru

£306m

for the third sector from Welsh Government (2.2% of expenditure)

i'r trydydd sector gan Lywodraeth Cymru (2.2% o wariant)

How to engage and get involved with WCVA

 Facebook

www.facebook.com/walescva

'Like' our page for daily updates, photos and discussion.

Gallwch 'hoffi' ein tudalen gyda newyddion dyddiol, lluniau a sgyrsiau.

 Twitter

www.twitter.com/walescva

Stay informed with up-to-the minute news from WCVA and around the sector. Cewch y wybodaeth ddiweddaraf pob munud o WCVA a'r sector i gyd.

 Blog

<http://wcva.tumblr.com>

Insight and comment on sector issues. Golwg ar faterion yn ymwneud â'r sector.

 YouTube

www.youtube.com/walescva

Watch interviews and features on the issues that matter. Gwylwch gyfweiriadau ac eitemau nodwedd ar y materion pwysig.

1 Introduction Rhagarweiniad

This statistical resource on the third sector in Wales provides a snapshot of the sector. It is updated every year and can be used to demonstrate the size and importance of the sector in Wales and to track important changes. It brings together a wide range of sources into a relatively short summary. It is underpinned by a number of reports and papers which are referred to throughout the text.

Mae'r adnodd ystadegol hwn ar y trydydd sector yng Nghymru'n rhoi ciplun o'r sector. Mae'n cael ei ddiweddarau bob blwyddyn a gellir ei ddefnyddio i ddangos pa mor fawr a phwysig yw'r sector yng Nghymru ac i olrhain newidiadau pwysig. Mae'n cyfuno ystod eang o ffynonellau'n grynodedd cymharol fyr. Mae wedi'i angori gan nifer o adroddiadau a phapurau y byddwn yn cyfeirio atynt drwy gydol y ddogfen.

Able Radio

2 Definition of the third sector Diffiniad o'r trydydd sector

The third sector is not an easily defined group of organisations. The definition used here is that given by the Welsh Government in its *Third Sector Scheme* (para 1.12 and 1.13)¹:

'The Third Sector' is used in this Scheme and by the Welsh Government as an inclusive and overarching description of a very diverse range of organisations that share a set of values and characteristics. It is widely accepted that Third Sector organisations are:

- independent, non-governmental bodies;
- established voluntarily by people who choose to organise themselves;
- 'value-driven' and motivated by social, cultural or environmental objectives, rather than simply to make a profit;
- committed to reinvesting their surpluses to further their social aims and for the benefit of people and communities in Wales.

Even with this common values-based approach, there is a broad range of organisations which make up the fabric of the Third Sector including community associations, self-help groups, voluntary organisations, charities, faith-based organisations, social enterprises, community businesses, housing associations, development trusts, co-operatives and mutual organisations.

In summary, the third sector includes voluntary organisations and social enterprises. In using this definition, professional associations, trade unions, political parties, NHS and Welsh Church Act trusts, universities, private schools, food cooperatives, large ex-state companies limited by guarantee and 'old' mutual societies will all be excluded. The reasons and background for these decisions are presented in a WCVA paper².

Nid yw'r trydydd sector yn grŵp o fudiadau hawdd i'w ddiffinio. Mae'r diffiniad a ddefnyddir yma'n un a roddir gan Lywodraeth Cymru yn ei *Chynllun Trydydd Sector* (para 1.12 ac 1.13)¹:

Defnyddir "y Trydydd Sector" yn y Cynllun hwn a chan Lywodraeth Cymru fel disgrifiad cynhwysol a chyffredinol o ystod amrywiol iawn o fudiadau sy'n rhannu cyfres o werthoedd a nodweddion. Y ddealltwriaeth arferol o fudiadau Trydydd Sector yw eu bod:

- yn gyrrff annibynnol anllywodraethol;
- yn cael eu sefydlu'n wirfoddol gan bobl sy'n dewis trefnu eu hunain;
- wedi eu 'gyrru gan werth' a'u cymell gan amcanion cymdeithasol, diwylliannol neu amgylcheddol yn hytrach na dim ond i wneud elw;
- yn ymrwymedig i ail-fuddsoddi unrhyw arian sy'n weddill i ddatblygu eu nodau cymdeithasol ac er budd pobl a chymunedau Cymru.

Hyd yn oed gyda'r dull cyffredin hwn seiliedig ar werthoedd, mae'r Trydydd Sector yn cynnwys amrediad eang o fudiadau gan gynnwys cymdeithasau cymunedol, grwpiau hunangymorth, cyrff gwirfoddol, elusennau, mudiadau ffydd, mentrau cymdeithasol, busnesau cymunedol, cymdeithasau tai, ymddiriedolaethau datblygu, cwmnïau cydweithredol a chydfuddiannol.

Yn fyr, mae'r trydydd sector yn cynnwys cyrff gwirfoddol a mentrau cymdeithasol. Wrth ddefnyddio'r diffiniad hwn, bydd cymdeithasau proffesiynol, undebau llafur, pleidiau gwleidyddol, ymddiriedolaethau'r GIG a Deddf Eglwys Cymru, prifysgolion, ysgolion preifat, cwmnïau bwyd cydweithredol, cwmnïau mawr cyn-wladwriaethol cyfyngedig drwy warant, a 'hen' gymdeithasau cydfuddiannol, i gyd wedi eu heithrio. Cyflwynir y rhesymau a'r cefndir dros y penderfyniadau hyn mewn papur gan WCVA².

¹ Third Sector Scheme, Welsh Government January 2014, ISBN 978 1 4734 0900 2
Cynllun y Trydydd Sector, Llywodraeth Cymru, Ionawr 2014, ISBN 978 1 4734 0900 2

² WCVA statistical resource 2012, Paper 1: Defining the third sector in Wales
Adnodd ystadegol WCVA 2012, Papur 1: Diffinio'r trydydd sector yng Nghymru

3 The size and scope of the third sector Maint a sgôp y trydydd sector

It is estimated that there are over 33,000 third sector organisations working in Wales. The All Wales Database, held by WCVA, contains 32,700 contact points. These range from local fundraising groups of national charities, tenants and residents groups or hobby and sports clubs to large national and UK charities with incomes of over £100 million. A breakdown of the areas of interest is shown in Table 1.

Tybiwn fod dros 33,000 o fudiadau trydydd sector yn gweithio yng Nghymru. Mae'r Gronfa Ddata Cymru Gyfan sydd gan WCVA yn cynnwys 32,700 o bwyntiau cyswllt. Mae'r rhain yn amrywio o grwpiau codi arian lleol fel elusennau cenedlaethol, grwpiau tenantiaid a phreswylwyr neu glybiau diddordeb a chwaraeon i elusennau cenedlaethol mawr a ledled y DU sy'n ennill incwm o dros £100 miliwn. Rhoddir dadansoddiad o'r meysydd diddordeb yn Nhabl 1.

WCVA joined other charities in campaigning against the proposed change to business rates in 2013 / Ymunodd WCVA ag elusennau eraill yn erbyn newidadau arfaethedig i gyfraddau busnes yn 2013

Table 1: Distribution of organisations between activity areas
 Tabl 1: Dosbarthiad mudiadau rhwng meysydd gweithgarwch

Activity area / Maes gweithgarwch	% of third sector organisations / canran o fudiadau trydydd sector
<p>Sport and recreation Groups with an interest in sports and recreation, including local rugby or bridge clubs as well as regional or national sports associations. Chwaraeon a hamdden Grwpiau gyda diddordeb mewn chwaraeon a hamdden, gan gynnwys clybiau rygbi neu bridge lleol yn ogystal â chymdeithasau chwaraeon rhanbarthol neu genedlaethol.</p>	23.23 ³
<p>Community Groups working to regenerate their local communities, through community facilities, local access to services, community newsletters and development programmes. Cymunedol Grwpiau sy'n gweithio i adfywio eu cymunedau lleol drwy gyfleusterau cymunedol, mynediad lleol at wasanaethau, cylchlythyrau cymunedol a rhaglenni datblygu.</p>	18.67
<p>Religion Faith based groups and the social and community activities that they undertake. Crefydd Grwpiau ffydd a'r gweithgareddau cymdeithasol a chymunedol a gyflawnir ganddynt.</p>	12.57
<p>Benevolent organisations All organisations, which give grants to individuals or organisations. Mudiadau llesiantol Unrhyw fudiad sy'n rhoi grantiau i unigolion neu fudiadau.</p>	12.22
<p>Health and social care Organisations concerned with addictions, HIV/AIDS, carers, counselling, older people, mental health, health promotion and specific health conditions. Iechyd a gofal cymdeithasol Mudiadau sy'n ymwneud â chaethiwed, HIV/AIDS, gofalwyr, cwnsela, pobl hŷn, iechyd meddwl, hybu iechyd a chyflyrau iechyd penodol.</p>	11.20
<p>Children and families Preschool provision, local centres providing services, adoption and fostering services, children's rights organisations and services for disabled children. Plant a theuluoedd Darpariaeth cyn-ysgol, canolfannau lleol sy'n darparu gwasanaethau, gwasanaethau mabwysiadu a maethu, mudiadau hawliau plant a gwasanaethau i blant anabl.</p>	10.76
<p>Arts, culture and heritage Organisations involved in the production of all forms of art, organising cultural activities and organisations that aim to conserve, explain or develop heritage. Celfyddydau, diwylliant a threftadaeth Mudiadau sy'n rhan o gynhyrchu pob math o gelfyddyd, sy'n trefnu gweithgareddau diwylliannol a mudiadau sy'n ceisio gwarchod, egluro neu ddatblygu treftadaeth.</p>	9.34
<p>Youth Groups that involve young people, youth centres, young farmer's clubs, uniformed organisations and cultural groups. Ieuentid Grwpiau sy'n cynnwys pobl ifanc, canolfannau ieuentid, clybiau ffermwyr ifanc, mudiadau gwisg unffurf a grwpiau diwylliannol.</p>	8.46
<p>Environment Groups concerned with natural and built environment, conservation groups, community transport groups and recycling groups. Amgylcheddol Grwpiau'n ymwneud â'r amgylchedd naturiol ac adeiledig, grwpiau cadwraeth, grwpiau cludiant cymunedol a grwpiau ailgylchu.</p>	5.97
<p>Older people Groups that involve or support older people or campaign for change for the benefit of older people. Pobl hŷn Grwpiau sy'n cynnwys neu'n cefnogi pobl hŷn neu'n ymgyrchu dros newid er lles pobl hŷn.</p>	4.97
<p>Disability Groups which provide support for people with disabilities and their families, empower people to live in the community and campaign for change. Anabled Grwpiau sy'n darparu cymorth i bobl ag anabledau ac i'w teuluoedd, sy'n grymuso pobl i fyw yn y gymuned ac sy'n ymgyrchu dros newid.</p>	4.96

³ Percentages do not add to 100% as organisations may be classified under more than one forum

Nid yw'r canrannau'n adio i roi 100% oherwydd mae'n bosibl bod y mudiadau wedi eu dosbarthu o dan fwy nag un fforwm

<p>Gender Gender specific groups of other activity areas, such as male voice choirs, women's organisations offering support and working for equality of opportunity. Rhywedd Grwpiau rhyw-benodol mewn meysydd gweithgarwch eraill, fel corau meibion, mudiadau merched sy'n cynnig cymorth ac sy'n gweithio dros gyfle cyfartal.</p>	4.78
<p>Education and training Organisations involved in education or training as part of their work. Addysg a hyfforddiant Mudiadau sy'n weithgar ym myd addysg neu hyfforddiant fel rhan o'u gwaith.</p>	3.72
<p>International aid and emergency relief Groups with an international element, be it provision of aid or cultural exchange, and local life saving societies. Cymorth rhyngwladol a rhyddhad argyfwng Grwpiau ag elfen ryngwladol yn perthyn iddynt, boed hynny drwy ddarparu cymorth neu gyfnewid diwylliannol, a chymdeithasau achub bywyd lleol.</p>	3.26
<p>Advice and advocacy Citizen Advice Bureaux, welfare rights organisations and organisations specialising in other activities but which provide advice. Cyngor ac eiriolaeth Canolfannau Cyngor ar Bopeth, mudiadau hawliau lles a mudiadau sy'n arbenigo mewn gweithgareddau eraill ond sy'n darparu cyngor.</p>	3.25
<p>Housing Housing associations, homelessness projects, care and repair schemes, housing advice services and tenants and residents associations. Tai Cymdeithasau tai, prosiectau i bobl ddigartref, cynlluniau gofal a thrwsio, gwasanaethau cyngor ar dai a chymdeithasau tenantiaid a phreswylwyr.</p>	3.03
<p>Self help Groups for people (often patients, carers or relatives) organised by people with similar experiences. Hunan-gymorth Grwpiau i bobl (cleifion, gofalwyr neu berthnasau'n aml) a drefnir gan bobl gyda phrofiadau tebyg.</p>	2.01
<p>Animal welfare Organisations directly concerned with animal welfare and those interested in conservation of animals or sports organisations where animals are involved. Lles anifeiliaid Mudiadau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â lles anifeiliaid ac sydd â diddordeb mewn gwarchod anifeiliaid neu fudiadau chwaraeon sy'n ymwneud ag anifeiliaid.</p>	1.69
<p>Ethnic minorities Groups concerned with racial equality, refugees, religious and cultural activities and general activities where the group is run by members of an ethnic minority. Lleiafrifoedd ethnig Grwpiau sy'n ymwneud â chydarddoldeb hiliol, ffoaduriaid, gweithgareddau crefyddol a diwylliannol a gweithgareddau cyffredinol lle mae'r grŵp yn cael ei redeg gan aelodau o grŵp lleiafrif ethnig.</p>	1.37
<p>Community justice Organisations working with offenders, victims, prison visiting schemes and neighbourhood watch schemes. Cyfiawnder cymunedol Mudiadau sy'n gweithio â throseddwyr, dioddefwyr, cynlluniau ymweld â charchardai a chynlluniau gwarchod cymdogaeth.</p>	0.92
<p>Volunteering Groups that support and develop volunteers and volunteer centres. Gwirfoddoli Grwpiau sy'n cefnogi a datblygu gwirfoddolwyr a chanolfannau gwirfoddoli.</p>	0.75
<p>Employment Organisations providing supported or sheltered employment and those providing facilities or advice to those seeking employment or starting businesses. Cyflogaeth Mudiadau sy'n darparu cyflogaeth gyda chefnogaeth neu warchodol a rhai sy'n darparu cyfleusterau neu gyngor i bobl sy'n chwilio am waith neu'n sefydlu busnes.</p>	0.72
<p>Intermediaries Groups, which support other third sector organisations. Cyfryngol Grwpiau sy'n cefnogi mudiadau trydydd sector eraill.</p>	0.51
<p>Refugees and asylum seekers Groups that work with displaced people. This category is included in ethnic minorities forum above. Ffoaduriaid a cheiswyr lloches Grwpiau sy'n gweithio â phobl sydd wedi eu dadleoli. Mae'r categori hwn wedi'i gynnwys yn y fforwm lleiafrifoedd ethnig uchod.</p>	0.15
<p>Sexuality Groups which work with or represent lesbian, gay, bisexual or transgender people. This category is included in the gender forum above. Rhywioldeb Grwpiau sy'n gweithio gyda neu'n cynrychioli pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol neu drawsrywiol. Mae'r categori hwn wedi'i gynnwys yn y fforwm rhywiau uchod.</p>	0.15

Source: WCVA All Wales Database, January 2014
Ffynhonnell: Cronfa Ddata Cymru Gyfan WCVA, Ionawr 2014

Tools for Self Reliance

These organisations and groups can be categorised on the basis of where the contact address is and the area over which they operate. Using a broad categorisation of national (meaning all Wales), regional (meaning working in more than one unitary authority area) and local, the number of groups based in and working in each unitary authority area can be estimated. This is shown in Table 2 and shows that between 670 and 3,060 organisations are based in each area, with at least 2,500 organisations indicating that they cover or operate in each area.

Gellir categorio'r mudiadau a'r grwpiau hyn ar sail lle mae eu cyfeiriad cyswllt a thros ba ardal y maent yn gweithredu. Drwy ddefnyddio categorïau bras o genedlaethol (sef Cymru Gyfan), rhanbarthol (sef gweithio mewn mwy nag un ardal awdurdod unedol) a lleol, gellir rhoi amcan o faint o grwpiau a leolir ac sy'n gweithio ym mhob ardal awdurdod unedol. Dangosir hyn yn Nhabl 2, sef bod rhwng 670 a 3,060 o fudiadau wedi eu lleoli ym mhob ardal, gydag o leiaf 2,500 o fudiadau'n awgrymu eu bod yn gweithio neu'n gweithredu ym mhob ardal.

Table 2: The number of groups based in and working in unitary authority areas in Wales
Tabl 2: Nifer y grwpiau a leolir yn ac sy'n gweithio mewn ardaloedd awdurdodau unedol yng Nghymru

County / Sir		National / Cenedlaethol	Regional / Rhanbarthol	Local / Lleol	Branch / Cangen	Project / Prosiect	Total / Cyfanswm
Isle of Anglesey Ynys Môn	Active in / Gweithredol yn	1,551	253	746	88	37	2,675
	Based in / Lleolir yn	10	18	709	29	3	769
Gwynedd	Active in / Gweithredol yn	1,560	284	1,771	132	47	3,794
	Based in / Lleolir yn	63	69	1,805	81	15	2,033
Conwy	Active in / Gweithredol yn	1,561	329	1,099	114	47	3,150
	Based in / Lleolir yn	29	67	1,064	62	17	1,239
Denbighshire Sir Ddinbych	Active in / Gweithredol yn	1,558	343	1,123	120	48	3,192
	Based in / Lleolir yn	21	89	1,040	63	11	1,224
Flintshire Sir y Fflint	Active in / Gweithredol yn	1,557	327	1,255	104	43	3,286
	Based in / Lleolir yn	17	67	1,152	38	8	1,282
Wrexham Wrecsam	Active in / Gweithredol yn	1,557	302	1,057	95	46	3,057
	Based in / Lleolir yn	18	44	998	41	10	1,111
Powys	Active in / Gweithredol yn	1,562	166	2,215	92	45	4,080
	Based in / Lleolir yn	57	45	2,051	74	14	2,241
Ceredigion	Active in / Gweithredol yn	1,567	197	1,551	79	39	3,433
	Based in / Lleolir yn	50	37	1,525	44	10	1,666
Pembrokeshire Sir Benfro	Active in / Gweithredol yn	1,564	224	1,236	70	42	3,136
	Based in / Lleolir yn	17	33	1,179	37	14	1,280
Carmarthenshire Sir Gaerfyrddin	Active in / Gweithredol yn	1,570	251	2,067	93	42	4,023
	Based in / Lleolir yn	47	41	2,065	57	13	2,223
Swansea Abertawe	Active in / Gweithredol yn	1,568	293	1,678	92	62	3,693
	Based in / Lleolir yn	73	89	1,677	78	33	1,950
Neath Port Talbot Castell-nedd Port Talbot	Active in / Gweithredol yn	1,564	284	1,369	75	44	3,336
	Based in / Lleolir yn	14	36	1,290	32	8	1,380
Bridgend Pen-y-bont ar Ogwr	Active in / Gweithredol yn	1,557	264	1,255	68	50	3,194
	Based in / Lleolir yn	25	32	1,186	33	17	1,293
The Vale of Glamorgan Bro Morgannwg	Active in / Gweithredol yn	1,561	309	973	55	47	2,945
	Based in / Lleolir yn	45	48	906	21	9	1,029
Cardiff Caerdydd	Active in / Gweithredol yn	1,567	338	2,037	133	69	4,144
	Based in / Lleolir yn	415	154	2,296	123	76	3,064
Rhondda Cynon Taff Rhondda Cynon Taf	Active in / Gweithredol yn	1,560	265	2,004	79	63	3,971
	Based in / Lleolir yn	33	46	1,955	69	25	2,128
Merthyr Tydfil Merthyr Tudful	Active in / Gweithredol yn	1,555	259	683	64	42	2,603
	Based in / Lleolir yn	13	15	646	25	7	706

County / Sir		National / Cenedlaethol	Regional / Rhanbarthol	Local / Lleol	Branch / Cangen	Project / Prosiect	Total / Cyfanswm
Caerphilly Caerffili	Active in / Gweithredol yn	1,560	358	1,398	63	59	3,438
	Based in / Lleolir yn	21	27	1,307	24	18	1,397
Blaenau Gwent	Active in / Gweithredol yn	1,560	303	991	47	47	2,948
	Based in / Lleolir yn	5	20	958	15	6	1,004
Torfaen	Active in / Gweithredol yn	1,558	306	611	45	41	2,561
	Based in / Lleolir yn	15	31	605	17	4	672
Monmouthshire Sir Fynwy	Active in / Gweithredol yn	1,560	301	964	49	42	2,916
	Based in / Lleolir yn	28	38	872	18	8	964
Newport Casnewydd	Active in / Gweithredol yn	1,564	315	970	74	44	2,967
	Based in / Lleolir yn	34	71	940	43	8	1,096
Wales Cymru	Address in Wales / Cyfeiriad yng Nghymru	1,050	1,117	28,226	1,024	334	31,751
	Address outside Wales / Cyfeiriad y tu allan i Gymru	547	46	290	9	0	892
	All organisations / Yr holl fudiadau	1,597	1,163	28,516	1,033	334	32,643

Source: WCVA All Wales Database, January 2014 / Ffynhonnell: Cronfa Ddata Cymru Gyfan WCVA, Ionawr 2014

These organisations have a number of different legal structures (including companies limited by guarantee, Industrial and Provident Societies, and Community Interest Companies), are subject to different regulatory systems (including being a registered charity, being registered with the Financial Conduct Authority or The Gambling Commission), or have distinctive ways of operating (for example, being a mutual or a co-operative). WCVA collates information from various publically available lists of these organisation characteristics, and the numbers of those known to WCVA is shown in Table 3.

Mae gan y mudiadau hyn nifer o strwythurau cyfreithiol gwahanol (gan gynnwys cwmnïau cyfyngedig drwy warant, Cymdeithasau Diwydiannol a Darbodus, a Chwmnïau Buddiannau Cymunedol), yn ddarostyngedig i wahanol systemau rheoleiddio (gan gynnwys bod yn elusen gofrestrdig, wedi cofrestru â'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol neu'r Comisiwn Hapchwarae), neu gyda ffyrdd neilltuol o weithredu (er enghraifft, fel cwmni cydfuddiannol neu gydweithredol). Mae WCVA yn casglu gwybodaeth o amrywiol restrï, sydd ar gael i'r cyhoedd, am nodweddion y mudiadau hyn a rhoddir y niferoedd y gŵyr WCVA amdanynt yn Nhabl 3.

Table 3: Legal, regulatory and operational characteristics, 2014
 Tabl 3: Nodweddion cyfreithiol, rheoleiddio a gweithredol, 2014

Characteristics/ Nodweddion	Number / Nifer
Registered Charity ⁴ / Elusen Gofrestredig ⁴	8,963
Charitable Incorporated Organisations / Sefydliad Elusennol Corfforedig	57
Company Limited by Guarantee or shares / Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant neu Gyfranddaliadau	1,993
Industrial and Provident Societies ⁵ / Cymdeithasau Diwydiannol a Darbodus ⁴	491
Registered with the Financial Conduct Authority ⁵ / Wedi eu Cofrestru â'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol ⁴	398
Community Interest Company / Cwmni Buddiannau Cymunedol	220
Registered Social Landlord / Landlord Cymdeithasol Cofrestredig	99
Registered Friendly Society ⁵ / Cymdeithas Lesiant Gofrestredig ⁵	76
Cooperative ⁶ / Cwmni Cydweithredol ⁶	429
The Gambling Commission / Y Comisiwn Gamblo	144
Registered Community Amateur Sports Clubs / Clybiau Chwaraeon Amaturaidd Cymunedol Cofrestredig	266
Registered for VAT ⁷ / Wedi cofrestru ar gyfer TAW ⁶	246

There has been an increase in the number of companies limited by guarantee or shares recorded. This reflects the addition of the company registrations for charities from a recent extract from the Charity Commission. Charitable Incorporated Organisations is a legal form introduced in December 2013.

The charity commission is the regulator that covers the greatest proportion of the third sector. There are around 1,400 charities active in Wales which have a registered address outside of Wales. The area of activity of registered charities with their registered office in Wales is shown in Table 4.

Mae cynnydd wedi bod yn nifer y cwmnïau cyfyngedig drwy warant neu gyfranddaliadau a gofnodwyd. Mae hyn yn adlewyrchu ychwanegu'r cwmnïau a gofrestrodd fel elusennau o ddetholiad diweddar gan y Comisiwn Elusennau. Mae sefydliadau corfforedig elusennol yn ffurf gyfreithiol a gyflwynwyd yn Rhagfyr 2013.

Y Comisiwn Elusennau yw'r corff rheoleiddio sy'n gyfrifol am y gyfran fwyaf o'r trydydd sector. Mae tua 1,400 o elusennau'n weithredol yng Nghymru sydd â chyfeiriad cofrestredig y tu allan i Gymru. Dangosir meysydd gweithgaredd yr elusennau sydd â'u swyddfa gofrestrredig yng Nghymru yn Nhabl 4.

⁴ This represents all charities working in Wales. Table 4 shows those with a registered address in Wales.

Mae hyn yn cynrychioli'r holl elusennau sy'n gweithio yng Nghymru. Dengys Tabl 4 y rhai sydd â chyfeiriad cofrestredig yng Nghymru.

⁵ The FCA mutual register lists 491 Industrial and Provident Societies, 76 Friendly Societies, 25 Credit Unions and 3 Building Societies with a registered address in Wales (Jan 2014).

Mae cofrestr cydfuddiannol yr FCA yn rhestru 491 o Gymdeithasau Diwydiannol a Darbodus, 76 o Gymdeithasau Cyfeillgar, 25 o Undebau Credyd a 3 Cymdeithas Dai gyda chyfeiriad cofrestredig yng Nghymru (Ion 2014).

⁶ The Coops UK website lists 344 cooperatives with a head office in Wales (Jan 2014). Most Cooperatives are either Companies limited by guarantee or Industrial and Provident Societies. They may also register as CICs.

Mae gwefan Canolfan Cydweithredol y DU yn rhestru 344 o gwmnïau cydweithredol gyda phencadlys yng Nghymru (Ion 2014). Mae'r rhan fwyaf o gwmnïau cydweithredol nail ai'n Gwmnïau cyfyngedig drwy warrant neu'n Gymdeithasau Diwydiannol a Darbodus. Medrant hefyd gofrestru fel Cwmni Buddiannau Cymunedol.

⁷ These are those known to WCVA rather than those listed by HMRCs.

Mae'r rhain yn rhai sy'n hysbys i WCVA yn hytrach na'n rhai a restrir gan HMRC.

Table 4: Charitable purposes of general charities whose registered address is in Wales
 Tabl 4: Dibenion elusennol elusennau cyffredinol â chyfeiriad cofrestredig yng Nghymru

Charitable purpose / Dibenion elusennol	Number / Nifer	
	2012	2010
Education/Training / Addysg/Hyfforddiant	3,995	3,799
General Charitable Purposes / Dibenion Elusennol Cyffredinol	2,262	2,229
Sport/Recreation / Chwaraeon/Hamdden	1,848	1,865
Arts/Culture / Celfyddydau/Diwylliant	1,807	1,792
Religious Activities / Gweithgareddau Crefyddol	1,283	1,196
Economic/Community Development/Employment / Datblygu Economaidd/Cymunedol/Cyflogaeth	1,224	1,158
Environment/Conservation/Heritage / Amgylchedd/Cadwraeth/Treftadaeth	1,094	1,068
Medical/Health/Sickness / Meddygol/Iechyd/Salwch	1,079	1,040
Relief Of Poverty / Rhyddhad Tlodi	1,000	951
Disability / Anabledd	979	1,000
Overseas Aid/Famine Relief / Cymorth Tramor/Rhyddhad Newyn	395	375
Accommodation/Housing / Llety/Tai	334	325
Animals / Anifeiliaid	246	248
Other Charitable Purposes / Dibenion Elusennol Eraill	–	245
All / Pob un	7,759	7,797

Source: Output from the Charity Commission, December 2009, February 2012
 Ffynhonnell: Allbwn gan y Comisiwn Elusennau, Rhag 2009, Chwefror 2012

In the period between the two extracts, there were 227 new charity registrations and 265 removals, giving an overall decline of 38, or 0.5%. The largest increase is in religious charities, reflecting the need for churches and chapels previously excepted registration to register. There has also been a growth in the number of charities aiming to relieve poverty and a fall in the number of charities interested in disability.

Charities are spread over the whole of Wales, with between 77 and 566 local charities in each local authority area. In addition, there are nearly 2,000 charities which cover the whole of Wales.

Yn y cyfnod rhwng y ddau ddedoliad, cofrestrodd 227 o elusennau newydd a thynnwyd 265 oddi ar y gofrestr, gan olygu lleihad cyffredinol o 38 neu 0.5%. Mae'r cynnydd mwyaf mewn elusennau crefyddol, sy'n adlewyrchu'r ffaith bod angen i eglwysi a chapeli, oedd wedi eu heithrio o'r blaen, gofrestru. Mae twf hefyd wedi bod yn nifer yr elusennau sy'n ceisio lliniaru tlodi a lleihad yn nifer yr elusennau'n ymwneud ag anabledd.

Mae elusennau wedi eu gwasgaru ledled Cymru, gyda rhwng 77 a 566 o elusennau lleol ym mhob ardal awdurdod lleol. Yn ogystal, mae bron i ddwy fil o elusennau sy'n weithredol ar draws Cymru.

Menter y Felin Uchaf

4 People in the third sector Pobl yn y trydydd sector

The third sector benefits from the input of people in many ways: as trustees or management group members, as volunteers or people who 'help out' or raise funds and people who are employed within the sector. Estimates of these numbers are complicated by different definitions of volunteering between different large household surveys and the potential to double count people when asking organisations directly.

Mae'r trydydd sector yn elwa o fewnbwn pobl mewn amryw o wahanol ffyrdd: fel ymddiriedolwyr neu aelodau o grwpiau rheoli, fel gwirfoddolwyr neu bobl sy'n 'helpu allan' neu'n codi arian, a phobl a gyflogir gan y sector. Mae rhoi amcan o'r niferoedd hyn wedi'i gymhlethu gan y gwahanol ddiffiniadau o wirfoddoli gan wahanol arolygon aelwydydd mawr a'r posibilrwydd o ddwbl-gyfrif pobl wrth ofyn i fudiadau'n uniongyrchol.

From the different surveys, the following statements can be made:

- There are about 931,000 people who volunteer or 'help out' at activities in third sector organisations in a year. This estimate is slightly lower (5%) than that reported in 2013 but is unlikely to be significant as the sample sizes are relatively small and the surveys used different questions and methods.
- There are 277,300 governance positions in third sector organisations. These are probably filled by a lower number of people as people are often members of more than one management group.
- There were 52,800 posts in the third sector in 2012. The number of people employed in the sector was estimated at 33,496 in 2013. This was equivalent to 2.5% of all employees in Wales.

The volunteer and employed workforce is predominantly female and the average age of volunteers is higher than the general population.

O'r gwahanol arolygon, gellir gwneud y datganiadau canlynol:

- Mae tua 931,000 o bobl sy'n gwirfoddoli neu'n 'helpu allan' mewn gweithgareddau gan fudiadau trydydd sector mewn blwyddyn. Mae'r amcangyfrif hwn ychydig yn is (5%) na'r hyn a adroddwyd yn 2013 ond mae'n annhebygol o fod yn sylweddol gan fod maint y sampl yn gymharol fach a defnyddiwyd cwestiynau a dulliau gwahanol ar gyfer yr arolygon.
- Mae 277,300 o swyddi llywodraethu mewn mudiadau trydydd sector. Mae'n debyg bod y rhain wedi eu llenwi gan nifer is o bobl oherwydd mae pobl yn aml yn aelodau o fwy nag un grŵp rheoli.
- Roedd 52,800 o swyddi yn y trydydd sector yn 2012. Yr amcan oedd bod 33,496 o bobl wedi eu cyflogi yn y sector yn 2013. Roedd hyn yn cyfateb i 2.5% o'r holl weithwyr yng Nghymru.

Merched yn bennaf yw'r gweithlu gwirfoddol a chyflogedig ac mae oed cyfartalog gwirfoddolwyr yn uwch na'r boblogaeth yn gyffredinol.

Table 5: People in the third sector in Wales / Tabl 5: Pobl yn y trydydd sector yng Nghymru

Type of role / Math o rôl	Number / Nifer	Source and notes / Ffynonellau a nodiadau
Trustees or management committee members / Ymddiriedolwyr neu aelodau o bwyllgorau rheoli	277,300	WCVA Sustainable Funding Survey 2012 (number of posts) / Arolwg Ariannu Cynaliadwy WCVA 2012 (nifer y swyddi)
Volunteers in an organisation / Gwirfoddolwyr mewn mudiad	931,475	WCVA module in Wales Omnibus survey 2014 (given a list of organisations and asked if they volunteer) Arolwg Omnibws Cymru WCVA 2014 (wedi cael rhestr o fudiadau a gofyn a ydynt yn gwirfoddoli)
Employees / Gweithwyr a gyflogir	52,786	WCVA Sustainable Funding Survey 2012 (number of posts) Arolwg Ariannu Cynaliadwy WCVA 2012 (nifer y swyddi)
	33,496	Labour Force Survey quarter 2, 2013 (this survey only counts the first job) Arolwg o'r Llafurlu, Chwarter 2, 2013 (dim ond y swydd gyntaf y mae'r arolwg hwn yn ei chyfrif)

The 2012 Sustainable Funding Survey⁸ has provided new estimates of the number of trustees or management committee members, volunteers and staff. The previous organisation based survey was the Volunteering Survey in 2009⁹. The estimated number of trustees rose from 229,900 to 277,300. This increase suggests a slight increase in the average number of trustees from 7 to 9. The 2012 survey indicates that 56% of trustees are male.

The estimated number of employee posts also rose from 50,960 to 52,786. This increase is partly due to new Housing Associations. If these are removed, there has been little change. It is estimated that there are 10,865 third sector organisations employing people in Wales. In March 2014 a survey of Welsh households estimated that 37% of adults in Wales volunteer. This equates to 931,475 people. This is higher than when the same question was asked in the National Survey in 2010 and similar to the citizenship survey of the same year.

Mae Arolwg Ariannu Cynaliadwy 2012 wedi cynnig amcangyfrifon newydd o nifer yr ymddiriedolwyr neu aelodau o bwyllgorau rheoli, gwirfoddolwyr a staff. Yr arolwg blaenorol oedd yn holi mudiadau oedd Arolwg Gwirfoddoli 2009⁹. Cynyddodd amcan-nifer yr ymddiriedolwyr o 229,900 i 277,300. Mae hyn yn awgrymu ychydig o gynnydd yn nifer cyfartalog yr ymddiriedolwyr o 7 i 9. Mae Arolwg 2012 yn awgrymu bod 56% o ymddiriedolwyr yn ddynion.

Cynyddodd amcan-nifer y swyddi cyflogedig hefyd o 50,960 i 52,786. Mae'r cynnydd hwn yn rhannol oherwydd Cymdeithasau Tai newydd. Os tynnir y mudiadau hyn allan, ychydig iawn o newid sydd wedi bod. Tybiwn fod dros 10,865 o fudiadau trydydd sector yn gweithio yng Nghymru. Ym mis Mawrth 2014, roedd arolwg o aelwydydd yng Nghymru'n tybied bod 37% o oedolion yng Nghymru'n wirfoddolwyr. Mae hyn yn cyfateb i 931,475 o bobl. Mae hyn yn uwch na phan ofynnwyd yr un cwestiwn yn Arolwg Cenedlaethol 2010 ac yn debyg i'r arolwg dinasyddiaeth a gynhaliwyd hefyd yn 2010.

⁸ WCVA: Sustainable Funding Survey 2012
WCVA: Arolwg Ariannu Cynaliadwy 2012

⁹ WCVA: Volunteering survey 2009
WCVA: Arolwg Gwirfoddoli 2009

5 Income of the third sector

Incwm y trydydd sector

The income of the sector can be estimated in two different ways. The first involves considering the sources of funding or income, and estimating these from known sources, such as annual reports from funding bodies. The second involves surveying a sample of third sector organisations and estimating the total from the responses received. Both are subject to error, but it can be useful to compare them to arrive at a reasonable estimate.

Gellir amcangyfrif incwm o'r sector mewn dwy wahanol ffyrdd. Mae'r gyntaf yn golygu ystyried y ffynonellau ariannu neu incwm, a rhoi amcan o'r rhain o ffynonellau y gwyddom amdanynt fel adroddiadau blynyddol gan gyrff ariannu. Mae'r ail yn golygu arolygu sampl o fudiadau trydydd sector a rhoi amcan o'r cyfanswm o'r ymatebion. Mae'r ddau yn agored i wallau, ond gall fod yn ddefnyddiol eu cymharu i roi amcangyfrif rhesymol.

A survey of voluntary sector organisations in 2010 estimated the total income at £1,210 million in the 2009-10 financial year. Widening the definition increased this estimate to about £1,600 million. Since then, there have been a number of new housing associations formed by transfer from local authorities, but the Sustainable Funding Survey in 2012 gave an estimated total income of £1,600 million. This suggests that the income of the sector has decreased by about £400 million (the income of the added Housing Associations). This is supported by Welsh Government figures indicating that its direct grant funding to the sector has decreased from £350 million in 2010-2011 to £265 million in 2012-2013¹⁰. The division of the funding by source is shown in Figure 1. This shows 34% of funding coming from government. This is similar to the 2013 figures.

When funding from government sources is compared with their total spend, we see that Welsh Government and Unitary Authorities spend between 2 and 3% of their funding on the third sector, whilst health boards spend 0.4% (Figure 2).

Awards of grants from the national lottery distributors to the third sector amounted to £53 million in 2012-2013 from 2,461 grants. This represented 78% of the total value of lottery grants awarded to organisations in Wales¹¹.

Data from the Charity Commission shows a reported income of general charities with a registered address in Wales of £1,200 million in 2010-11¹². This had increased from just under £950 million in 2008-09.

Yn ôl arolwg o fudiadau gwirfoddol yn 2010, rhoddwyd amcan o gyfanswm incwm o £1,210 miliwn ym mlwyddyn ariannol 2009-10. Drwy ehangu'r diffiniad, cynyddodd yr amcangyfrif i tua £1,600 miliwn. Ers hynny, mae nifer o gymdeithasau tai newydd wedi eu sefydlu'n dilyn cael eu trosglwyddo o awdurdodau lleol, ond roedd Arolwg Ariannu Cynaliadwy 2012 yn rhoi amcan incwm o £1,600 miliwn. Mae hyn yn awgrymu bod incwm y sector wedi lleihau o tua £400 miliwn (incwm y Cymdeithasau Tai sydd wedi eu hychwanegu). Cefnogir hyn gan ffigurau Llywodraeth Cymru sy'n awgrymu bod ei harian grant uniongyrchol i'r sector wedi lleihau o £350 miliwn yn 2010-11, i £265 miliwn yn 2012-2013¹⁰. Dangosir rhaniad y cyllid hwn yn ôl ffynhonnell yn Ffigur 1. Mae'n dangos bod 34% o'r arian yn dod gan lywodraeth. Mae hyn yn debyg i ffigurau 2013.

Pan gymharwn y cyllid o ffynonellau llywodraethol â chyfanswm gwariant y mudiadau, gwelwn fod Llywodraeth Cymru a'r Awdurdodau Unedol yn gwario rhwng 2-3% o'u cyllid ar y trydydd sector, gyda byrddau iechyd yn gwario 0.4% (Ffigur 2).

Roedd grantiau a ddyfarnwyd gan ddsbarthwyr y loteri genedlaethol i'r trydydd sector yn 2012-13 yn £53 miliwn drwy 2,461 o grantiau. Roedd hyn yn 78% o holl werth y grantiau loteri a gafodd eu dyfarnu i fudiadau yng Nghymru¹¹.

Dengys data gan y Comisiwn Elusennau fod incwm elusennau cyffredinol oedd â chyfeiriad cofrestredig yng Nghymru yn £1,200 miliwn yn 2010-11¹². Roedd hyn wedi cynyddu o bron i £950 miliwn yn 2008-09.

10 2013 Welsh Government Annual Report on Grants Management ISBN 978 1 4734 0632 2. The fall in the value of grant expenditure has two main elements: capital grants to housing associations, which can vary widely from year to year and the re-routing of Supporting People funding. Supporting People Funding was distributed via unitary authorities and direct to national third sector organisations, but is now all distributed via unitary authorities, who then fund third sector organisations.

Adroddiad Blynyddol Llywodraeth Cymru (2013) ar Reoli Grantiau ISBN 978 1 4734 0632 2. Mae gan y gostyngiad yng ngwerth y gwariant grant dwy brif elfen: grantiau cyfalaf l gymdeithasau tai, a all amrwywio'n eang o flwyddyn l flwyddyn a'r ail-lwybro'r cyllid Cefnogi Pobl. Dosbarthwyd cyllid Cefnogi Pobl drwy awdurdodau unedol ac yn uniongyrchol i fudiadau trydydd sector cenedlaethol, ond erbyn hyn mae'n cael ei ddsbarthu i gyd trwy awdurdodau unedol, sydd wedyn yn ariannu mudiadau trydydd sector.

11 Source: WCVA analysis of the database of grants awarded available on the DfES website, extracted February 2014. Source: WCVA analysis of the database of grants awarded available on the DfES website, extracted February 2014.

12 This does not include charities that are Welsh Government Sponsored Bodies or Universities. This does not include charities that are Welsh Government Sponsored Bodies or Universities.

Figure 1: Sources of funding
Ffigur 1: Ffynonellau cyllid

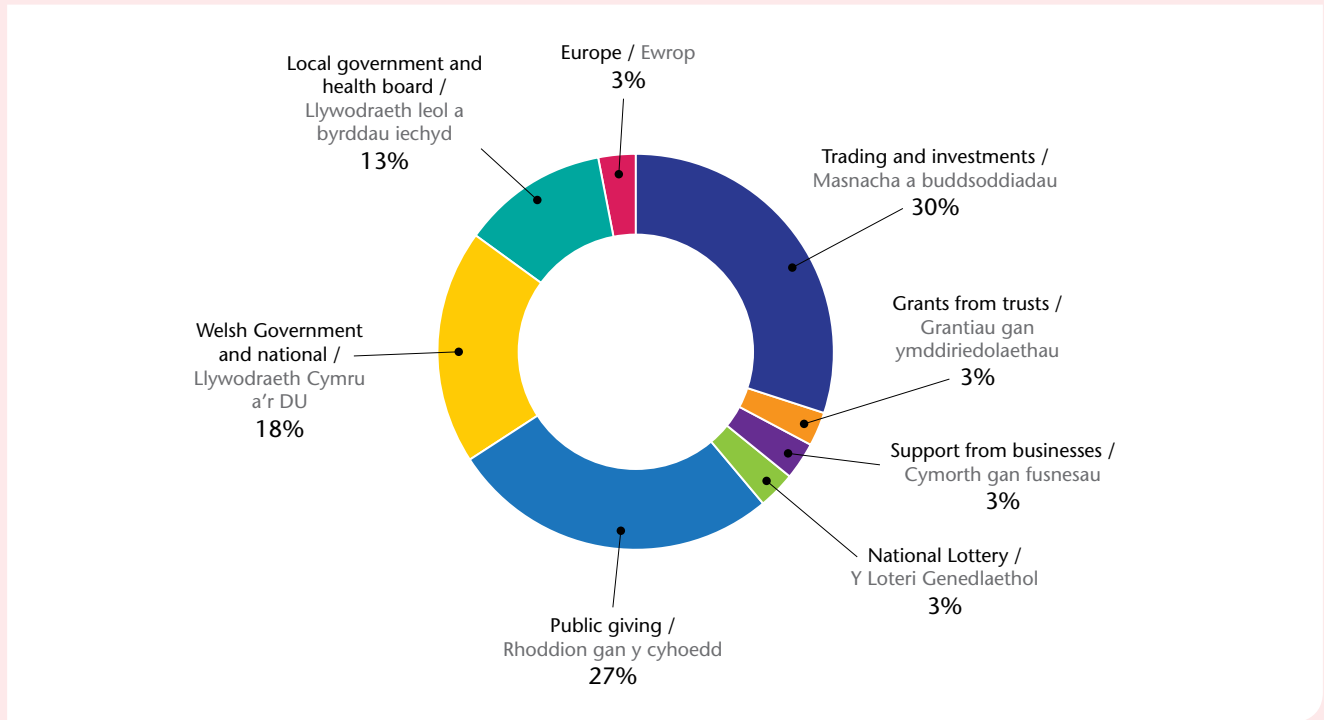
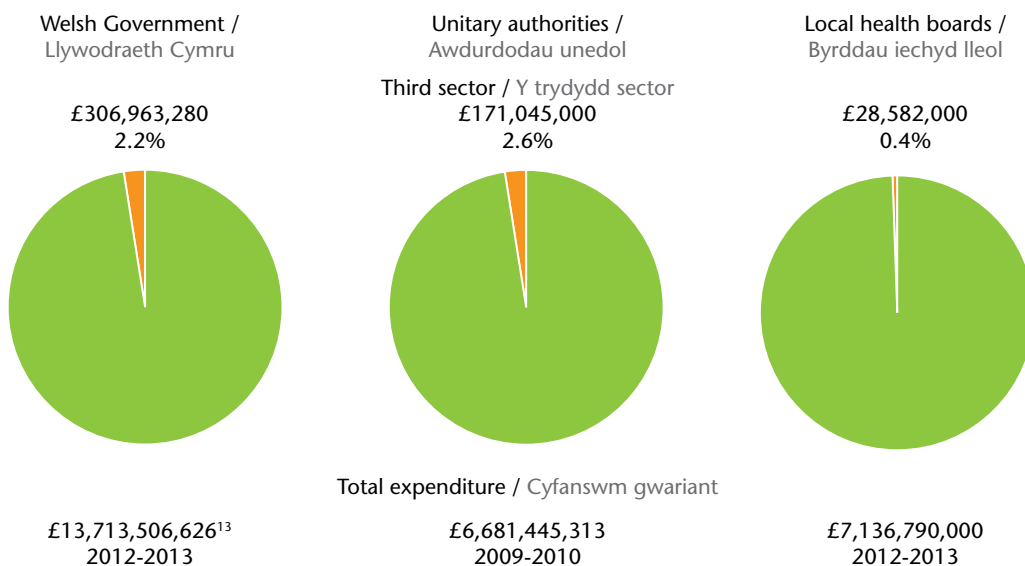

Figure 2: Funding of the third sector as a proportion of Welsh Government, Unitary authority and Local Health Board declared or revenue expenditure
Ffigur 2: Arian i'r trydydd sector fel cyfran o wariant (refeniw neu wedi'i ddatgan) Llywodraeth Cymru, Awdurdodau Unedol a Byrddau Iechyd Lleol

¹³ Sources: Welsh Government published expenditure over £25,000 2012-2013; Unitary Authority Revenue spend 2009-2010; Health Board published accounts 2012-2013.
 Ffynonellau: Gwariant dros £25,000 a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru 2012-2013; Gwariant refeniw gan Awdurdodau Unedol 2009-2010; Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Fyrddau Iechyd 2012-2013.

6 Service provision by the third sector Gwasanaethau a ddarperir gan y trydydd sector

WCVA has used Charity Commission records and its own investigations to determine whether organisations provide services. We estimate that over 4,300 organisations provide services in Wales. Large groups of organisations exist in housing, advice and advocacy, social services, preschool, child and youth services, health services, hospice care and community development. In addition, many groups provide a local infrastructure which improves the wellbeing of individuals (Table 6).

Mae WCVA wedi defnyddio cofnodion y Comisiwn Elusennau a'i ymchwiliadau ei hun i weld a yw mudiadau'n darparu gwasanaethau. Amcangyfrifwn fod dros 4,300 o fudiadau'n darparu gwasanaethau yng Nghymru. Mae amryw byd o fudiadau'n bodoli ym meysydd tai, cyngor ac eiriolaeth, gwasanaethau cymdeithasol, gwasanaethau cyn-ysgol, plant a phobl ifanc, gwasanaethau iechyd, gofal hosbis a datblygu cymunedol. Yn ogystal, mae llawer o grwpiau'n darparu seilwaith lleol sy'n gwella lles unigolion (Tabl 6).

Table 6: Organisations that provide a service / Tabl 6: Mudiadau sy'n darparu gwasanaeth

Forum / Fforwm	Number providing services Y nifer sy'n darparu gwasanaethau
Advice and advocacy / Cyngor ac eiriolaeth	323
Animal welfare / Lles anifeiliaid	113
Arts, culture, heritage / Y celfyddydau, diwylliant a threftadaeth	539
Benevolent organisations / Mudiadau llesionol	455
Children and Families / Plant a theuluoedd	892
Community / Cymunedol	946
Community justice / Cyfiawnder cymunedol	96
Disability / Anabledd	612
Education and training / Addysg a hyfforddiant	323
Employment / Cyflogaeth	94
Environment / Yr Amgylchedd	353
Ethnic minorities / Lleiafrifoedd ethnig	111
Gender / Rhywedd	183
Health and social care / Iechyd a gofal cymdeithasol	960
Housing / Tai	166
Intermediaries / Cyfryngwyr	63
International aid and emergency relief / Cymorth rhyngwladol a rhyddhad argyfwng	180
Religion / Crefydd	659
Sport and recreation / Chwaraeon a hamdden	432
Volunteering / Gwirfoddoli	96
Youth / Ieuencid	423
Other categories, not in above / Categoriâu eraill, na restrir uchod	205
Grand Total / Prif gyfanswm	4,340

7 The value of the third sector Gwerth y trydydd sector

Estimates of the value of the third sector can be done on a number of different bases. Here, the value of volunteer time provided through organisations and informally can be added to the overall income of the organisations. This provides an estimate which is roughly comparable to Gross Domestic Product (GDP).

Gellir rhoi amcan o werth y trydydd sector yn seiliedig ar sawl gwahanol beth. Yma, gellir ychwanegu gwerth yr amser a roddir gan wirfoddolwyr drwy fudiadau, ac yn anffurfiol, at incwm cyffredinol y mudiadau. Mae hyn yn rhoi amcan-ffigur sy'n cymharu'n fras â'r Cynnyrch Mewnwladol Crynswth (GDP).

If this is done, it is estimated that 211 million hours of voluntary effort is given in a year, which can be given a monetary value of £2.2 billion¹⁴. This is equivalent to 4.6% of Wales GDP¹⁵. When added to the estimated £1.6 billion of third sector income, this gives £3.8 billion, equivalent to 8% of Wales GDP.

Os gwneir hyn, tybiwn fod 211 miliwn o oriau gwirfoddoli'n cael eu cyfrannu mewn blwyddyn, gwerth £2.2 biliwn mewn termau ariannol¹⁴. Mae hyn cyfwerth â 4.6% o GDP Cymru¹⁵. Pan ychwanegir hyn at yr amcan-ffigur o £1.6 biliwn sy'n incwm y trydydd sector, rhoddir £3.8 biliwn sy'n gyfwerth ag 8% o GDP Cymru.

Mantell Gwynedd

14 Using the average hourly wage for Wales, £10.54 (ASHE April 2013 – Table 15.5a)

Yn defnyddio'r tâl cyfartalog yr awr ar gyfer Cymru sef £10.54 (ASHE Ebrill 2013 – Tabl 15.5a)

15 Wales Gross Added Value was £47.3 billion in 2012 (ONS: Regional Gross Value Added (Income Approach), December 2013)

Roedd Gwerth Ychwanegol Crynswth Cymru yn £47.3 biliwn yn 2012 (ONS: Gwerth Ychwanegol Crynswth Rhanbarthol (Dull Seiliedig ar Incwm), Rhagfyr 2013)

Wales Council for Voluntary Action, Baltic House
Mount Stuart Square, Cardiff CF10 5FH
Tel: 0800 2888 329 · Fax: 029 2043 1701
Minicom: 029 2043 1702

Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, Tŷ Baltig,
Sgwâr Mount Stuart, Caerdydd CF10 5FH
Rhif ffôn: 0800 2888 329 · Ffacs: 029 2043 1701
Minicom: 029 2043 1702

help@wcva.org.uk · www.wcva.org.uk

BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

ISBN 978-1-910340-06-6

Published July 2014 © Wales Council for Voluntary Action / Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru

Registered charity number / Rhif cofrestru elusen 218093

Designed at / Dylunwyd gan Creative Loop www.creative-loop.co.uk